

Efsane Şehir Kayseri

Erciyes dağının eteğine kurulan Kızılırmak ve Zamanti ırmağlarının hayat verdiği coğrafyaya hakim olan, İlimiz Anadolu'nun eski tarihini yazılı belgelerle kanıtlayan kadim bir Kent'dir.

Kentin 21 km. kuzeydoğusunda yer alan ve 1948 yılından beri kazıları yapılan Kültepe'de günümüzden yaklaşık 6000 yıl öncesine ait yerleşim tabakalarına rastlanmaktadır.

Kültepe'nin önemi Kanış Krallığının Asur Ticaret kolonileri sisteminin başşehri olmasıyla birlikte Anadolu insanına ilk kez okuma ve yazmayı öğretmesidir.

Kültepe (Kaniş-Karum) Anadolu'da tarihin başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Bu güne kadar yaklaşık 25.000 tablet çıkarılmış olup, bu tablet üzerindeki metinlerden günümüzden yaklaşık 6000 yıl önce devlet kurmadan, bürokrasiye, adalet ve hukuk sisteminden, karşılıklı borç alışverişlerinde ticari ilişkilerin sözleşmelerine, kadın haklarının, evlat edinilmesine, beşik kertmesine, bir gelinin kayın validesinden şikayet etmesi gibi konulara rastlanmaktadır.

Ayrıca üzerinde dört mevsim kar eksik olmayan yazın dağ ve doğa yürüyüşü kışın ise kayak merkezi olan kendine özgü bitki örtüsü flora ve faunası ile Türkiye'nin en yüksek dağlarında biri olan Erciyes dağı, yüzlerce kuş türünün barınağı olan Sultan sazlığı, bir doğa harikası olan Kapuzbaşı Şelaleleri, Kapadokya'nın giriş kapısı olan Soğanlı ve Erdemli Vadisi ilimizin coğrafyasında bulunmaktadır. Erciyes Dağının çevresinde koşan yıllık atları ise doğaya ayrı bir güzellik katmaktadır.

Kıyafette Kayserimizin tanınmış yerleri olan Erciyes Dağı, Sultan Sazlığı ve yaşam alanı Erciyes Dağı olan Geleniler (Gelengi) yer almıştır. Kayseri Olgunlaşma Enstitüsü tarafından Kıyafet keçe üzerine dövme tekniği kullanılarak çalışılmış olup ürüne yöremizin eşsiz özellikleri yansıtılmıştır.

Türkiye'nin kültür, sanat, bilim ve turizm merkezlerinden biri olan Kayseri, tarihin en eski zamanlarından beri pek çok uygarlığa beşiklik etmiş ve her dönemde önemini korumuştur. Bilinen tarih olarak en eski yerleşim yeri Kültepe Höyüğü'dür. M.Ö. 3000 yıllarında Asurlar tarafından kurulduğu bilinmektedir.

Bugünkü şehir merkezinin en eski adı Mazaka'dır. Roma devrine kadar devam eden Mazaka'ya, Roma devrinde şehre imparator şehri anlamında Kaisareia adı verilmiş; bu isim Araplarca Kaysariya şeklinde kullanılmıştır. Türkler Anadolu'yu fethettikten sonra Şehre Kayseriye adını vermişler ve bu ad, Cumhuriyet dönemiyle birlikte Kayseri şeklini almıştır.

Kayseri, kuruluşundan itibaren Asurlular, Hititliler, Persler, Makedonyalılar, Romalılar ve Bizanslılara ev sahipliği yapmış, 1071 Malazgirt Zaferi ile birlikte de Türk ve İslâm hakimiyetine girmiştir.

Kayseri,
kuruluşundan
itibaren Asurlular,
Hititliler, Persler,
Makedonyalılar,
Romalılar ve
Bizanslılara ev
sahipliği yapmış,
1071 Malazgirt Zaferi
ile birlikte de Türk ve
İslâm hakimiyetine
girmiştir.

Melikşah tarafından görevlendirilen Danişmentli Melik Ahmet Kayseri'yi de içine alan Danişment Beyliği'ni kurdu. Kayseri bu dönemde Danişmentlilerin merkezi oldu. Kayseri özellikle Selçuklu Sultanı 1. Alaaddin zamanında Selçuklu devletinin Konya ve Sivas'la beraber üç baş şehriden birisi olmuştur.

Selçuklu ordusunun, 1243 tarihinde yapılan Köseadağ Savaşı ile Moğol ordusuna yenilmesi sonucunda, Kayseri 150 yıl boyunca Moğollar tarafından yönetilmiştir.

Bir Moğol birliğinin komutanı olan Alattin Eratna Kayseri civarında yönetimi ele geçirecek Eratna Beyliği'ni kurmuştur.

Eratnalılar zamanında Kayseri'de kadılık yapan Kadı Burhanettin, Sivas'ta ilân ettiği devletine Kayseri'yi de bağlamıştır.

15. yüzyıl başlarından itibaren Karamanoğulları'nın hâkimiyetine giren Kayseri, Karamanoğulları, Osmanlı ve Dulkadiroğulları arasında pek çok kez el değiştirdi. 1463 yılında Fatih Sultan Mehmet şehri Karamanoğullarından alarak kesin olarak Osmanlı Devletine bağlanmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı sonunda yıkılmasıyla birlikte Milli Mücadele Dönemi başlamıştır. Kayseri Sevr Anlaşması sonunda işgal kuvvetlerinin işgalinin dışında kalan birkaç Anadolu şehriden biridir.

Şahruh Köprüsü

Kayseri’de Kültür Varlıkları

Kayseri kuruluşundan itibaren yol güzergahları üzerinde olması nedeniyle, birçok medeniyetin ilgisini çekmiş ve burada Dünya’da ses getiren önemli kültür varlıklarını yapmıştır. Günümüzde halen yeraltından gün yüzüne çıkan eserler bulunmaktadır olup yakın tarihte kapağının 3 buçuk ton, toplam ağırlığının da 10 ton civarında olduğu tahmin edilen bin 700 yıllık lahit açılarak 4 kişilik bir aile mezarı bulundu. Gerekli araştırma ve incelemeler devam edilmekte olup çevresinde başka eser ve mezarlarında çıkabileceği düşünülmektedir.

KANIŞ-KARUM (KÜLTEPE TABLELERİ)

Şimdiye kadar yaklaşık 25.000 tablet ve zarf bulunmuştur. Tabletlerden 5.000 kadarı çeşitli ülkelerdeki müzelerde, yaklaşık 17.000’i Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi’nde, 2.000 kadarı da Kayseri Arkeoloji Müzesi’nde korunmaktadır. Kültepe tabletlerini Mezopotamya kaynaklarından farklı kılan en önemli unsuru bunların Krâli arşivlerde değil, sıradan tüccarların özel arşivlerinde bulunmuş olmasıdır. Tabletlerin çoğunluğu Asurlu tüccarların ticari girişimleriyle ilgili borç senetleri, iş mektupları, mahkeme tutanakları, çeşitli notlar ve listelerdir.

DEVELİ FRAKTİN KAYA KABARTMASI

Anadolu’daki uygarlık tarihinin en önemli eserlerinden biridir. Develi ilçesinin Gümüşören mahallesi yakınlarındaki su kenarında kaya

üzerine kabartma olarak işlenmiştir. Hititlerin yükselme devrinde III.Hattusilis zamanında yapılmıştır. İki kısımdan oluşan sahnedeki sunağın şekli oldukça önem taşımaktadır. Kabartmanın sol tarafındaki Hitit tanrılarından biridir. Sağ taraftaki figür ise, Hitit Kralı III. Hattusilis’e aittir. Figürler üzerinde Hitit “**ai**vi” yazısı ile isimler yazılıdır.

ŞİMŞEK KAYA (İMAMKULU KAYA KABARTMASI)

Tomarza İlçesinin İmamkulu mahallesinde Şimşekkaya mevkiinde bulunmakta olan kaya kabartması, iri bir blok kayanın oval şekli verilmiş yüzünde Fırtına Tanrısı, Üç Dağ Tanrısı’nın eğilmiş başları üzerinde boğa kuşulu arabaya binmiş olarak görülür.Motif ve stil özelliklerinden

bu abidenin “Büyük Hitit Devleti” zamanına ait olduğu tahmin edilmektedir. Eserin Anadolu Hitit yolu üzerinde bulunması ayrıca önem kazanmaktadır.

TARİHİ KAYSERİ KALESİ VE SURLARI

Coğrafi ve stratejik konumu nedeniyle tarihin her döneminde önemini koruyan Kayseri, bu nedenle çeşitli saldırı ve işgallere maruz kalmıştır. Kayseri Kalesi, bu saldırılara ve işgallere karşı tedbir almak amacıyla inşa edilen şehirdeki en önemli yapıdır. Bugünkü Kayseri'nin ilk yerleşim yerlerini içine alan kale ve surlar geniş bir alana yayılmıştır. Kayseri surları hakkında ilk bilgi Roma İmparatoru III.Gordianus zamanına (M.Ö. 238-244) ait olan sikkelerde yer almaktadır. Bu bilgilere göre surlar, ilk olarak III. Yüzyıl ortalarında inşa edilmiştir.

Kayseri Kalesi, iç ve dış kale olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Yamuk bir dikdörtgen biçimindeki iç kale, dış kalenin kuzey surlarına bitişik olarak inşa edilmiştir. Dış kale ise tarihi şehri güney ve batıdan kuşatarak çevrelemektedir. İç kalenin kuzeyinde yer alan surlar günümüze ulaşmamıştır. **İç Kale** Selçuklular, Karamanoğulları, Dulkadiroğulları ve Osmanlılar tarafından tamir edilerek günümüze kadar ulaşmıştır. 1916 yılına kadar yerleşim yeri olarak kullanılan iç kale, bugün şehir merkezinde dimdik ayakta durmaktadır.

Kayseri İç kalesi Kültür ve Sanat Merkezi İnşaatı devam etmektedir. Büyükşehir Belediyesi ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında imzalanan protokol gereğince bodrum kotunda yer alan müze ve tüm yapılar Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından kullanılacak, zemin katta yer alan sosyal donatı alanlarının

idaresi ise Kayseri Büyükşehir Belediyesinde olacaktır.

KÜMBETLER

İlimizde bulunan tescilli kümbet ve türbe sayısı 54 olup, bunlardan “Seyyid Burhaneddin Türbesi, Döner Kümbet, Çifte Kümbet, Sırçalı Kümbet, Alaca Kümbet, Melikgazi Türbesi, Zeynel Abidin Türbesi, Mahperi Hunat Hatun Türbesi ve Emir Erdoğmuş Türbesi en önemli olanlarındandır. Buralar, İlimize kültür turizmi için gelenlerin uğrak verdikleri yerlerdir.

CAMİLER

Yine ilimizde özellikle Selçuklular Dönemine ait pek çok eserin yanında Camilerde önem taşımaktadır. “Hunat Hatun Camisi, Hacı Kılıç Camisi, Ulu Cami ve Han Cami ile Osmanlı Dönemine ait “Kurşunlu Cami” bunların en önemlilerinden bazılarıdır.

MEDRESELER

Makarr-ı Ulema (İlim Şehri) kenti olarak bilinen İlimiz adına yakışır şekliyle tarihinde de bilime önem vermiştir. İlimizde Sahabiye Medresesi, Hunat Medresesi, Hacı Kılıç Medresesi, Köşk Medresesi, Argunlu Medresesi, Şifahiye ve Gıyasiye Medresesi dönemin önemli bilim merkezlerindedir.

KERVANSARAYLAR

Dönemlerinde, konaklama, yemek, sağlık, namaz kılmak vb. ihtiyaçların giderilmesi için kervanların uğradıkları yerleridir. Bu yerler İslam Dinî'nin misavirperverliğini göstermektedir. Selçuklular döneminde en iyi halini alan kervansarayların

Osmanlı döneminde de değişen güzergahlar üzerinde yenileri inşa edilmiştir. Sivas yolu üzerindeki Sultanhan Kervansarayı, Kayseri Malatya yolu üzerindeki Karatay Kervansarayı ile İncesu ilçesinde bulunan Kara Mustafa Paşa Kervansarayı İlimizde bulunan kervansaraylardır.

TARİHİ KAPALI ÇARŞI VE BEDESTEN

Osmanlılar zamanında yapılan Kapalıçarşılar arasında İstanbul Kapalıçarşı'dan sonra en büyüğü olarak kabul edilen Kayseri Kapalıçarşı'sı, tarihinde birkaç defa yangınlarla büyük zarar görmüş, 1987-1991 yılları arasında bütünüyle ele alınarak "eski Osmanlı mimarisi" tarzında

yeniden yaptırılmıştır. Kuyumculardan baharatçılara, urgancılardan giyim eşyası satan dükkanlara kadar içinde birçok dükkan bulunan Kapalıçarşı, bugün tüm renkliliğiyle Kayseri ticaretindeki önemini hala korumaktadır.

MÜZELER

Taşınır kültür varlıklarının muhafaza ve teşhir edildiği Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı Arkeoloji ve Etnografa Müzesi, Atatürk Evi Müzesi, Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Selçuklu Uygarlığı, Milli Mücadele ve Kent ve Mimar Sinan Müzesi, Abdullah Gül Üniversitesine bağlı Abdullah Gül Müzesi olmak üzere İlimizde (7) adet müze ile ziyaretçilere hizmet verilmektedir.

Kayseri'de Yaşam Tarzı ve Gelenekler

KOMŞULUK İLİŞKİLERİ

Kayseri'de komşu, akrabadan daha kıymetli daha samimi, daha ortak yanı bulunan bir varlıktır. Komşu kızı komşu oğlu evlenmelerinde, sünnet düğünlerinde, ölüm vukuunda, mahalledeki kimsesiz ihtiyar ve hastaların ihtiyaçlarının giderilmesinde komşular arasında yardımlaşma ve dayanışmanın en güzel örnekleri sergilenir.

KAYSERİ'DE BAĞCILIK KÜLTÜRÜ

Anadolu'nun pek çok yerinde olduğu gibi Kayseri'de de yaz aylarında sürekli yerleşmelerden yüksek, serin, güzel manzaralı yerlere göç etmek geleneksel bir yaşam biçimidir. Bununla birlikte, Kayseri bağcılığının kendine özgü yanları vardır. Kayseri kentine ve peyzajına güçlü bir karakter veren Erciyes Dağı kente ve kentteki bağların büyük çoğunluğuna su ve hayat dağıtır.

KAYSERİ GELENEKSEL EL SANATLARI

El sanatları, kültürel varlığımızın en önemli göstergelerinden biri olup, ihtiva ettiği özellikleri itibarıyla de yaşam tarzımızın adeta birer göstergesi olmuşlardır. Ülkemizin birçok yerinde olduğu gibi Kayseri'de de "babadan oğula" ya da "ustadan çırağa" geçerek yüzlerce yıl önceden günümüze gelmiştir.

Halicilik, kilimcilik, hasır örücülüğü, sepet örücülüğü, semercilik (kürtüncülük) Soğanlı bez bebekleri, kuyumculuk, bakırcılık, kalaycılık, taş işleme-ciliği, ahşap oymacılığı, ile kadınların yaptıkları el emeği göz nuru dantel işleme, makrame, mekik oyları, iğne oyları gibi el emeği göz nuru işler bu el sanatlarından bazılarıdır.

HALICILIK

Kayseri ve çevresinde dokunan halılar, Türk halı sanatının bir bölümünü oluşturmaktadır. Kayseri Halıları, Bünyan ve Yahyalı halıları olarak iki bölümde kaşımıza çıkmaktadır. Bu halılar, incelikleri yanında geleneksel motiflerin sürdürülmesi açısından da halı dokuma sanatının gelişimini belgeleyen eserlerdir. Bünyan halısının çözgüsü pamuk olup, dokusu yün ve floştur. Minder, yastık, taban, sedir halıları olarak boylarına göre sınıflandırılır. Yahyalı halıları % 100 yün olması, boyamada doğal boyalar (kök boyası) kullanılması, ilmik sayısının sıklığı ve modelleri ile tanınmaktadır. Yahyalı halıları kullandıkça ve eskidikçe değeri artan ve rengi solmayan bir özelliğe sahiptir. Divan, Seccade, Yolluk, Mihraplı *Göbekli*, Dabazlı gibi değişik ebat ve ölçülere sahip modelleri mevcuttur.

KILIMCILIK

Kayseri yöresi kilimleri, Anadolu'da dokunan kilimlerin bir çoğu ile aynı özellikleri taşımakla birlikte, kendine has bir yapıya sahiptir. Kullanılan motifler; çinide, mermerde, oymacılıkta hatta tezhipte kullanılan motiflerle benzerlik gösterir. Bunların dışında Hacılar, İncesu, Develi, Tomarza ve Yeşilhisar ilçelerimizle Gömürgen'e ait geleneksel dokumaları da önemli değerlerimiz arasında yer almaktadır.

HASIR VE SEPET ÖRÜCÜLÜĞÜ

Develi (Sindelhöyük Mahallesi)'deki hasır dokumacılığı ile İncesu ilçelerimizdeki hasır dokumacılığı ve sepet örücülüğü de yine Kayseri yöresine ait bir başka el sanatları geleneğidir. Eskiden oldukça yaygın olan hasır dokumacılığı ve sepet örücülüğü günümüzde önemini yitirmiş durumdadır.

BAKIR İŞLEMECİLİĞİ

Kayseri'de bakır sanatının ilerlemesini sağlayan başlıca etkenlerden biri, bu sanatın şehir ticaretinde büyük bir yer almış olmasıdır. Eskiden Kayseri'de her evde dövme ba-

kırdan yapılmış bu gün artık antika-laşan kaplar vardı. Naylondan imal edilmiş mutfak malzemesi yoktu. Kayseri'de yapılan bakır kaplardan, ibrikler, güğümler, siniler, leğenler, ve mutfakta kullanılan çeşitli kaplar, evlerdeki günlük kullanım eşyalarıydı. Bunların yalnızca Kayseri'ye değil, çevre illere de satışı olurdu.

AHŞAP OYMACILIĞI

Kayseri'de ahşap işlemeciliğinin temeli Selçuklulara dayanmaktadır. Ahşap işlemeciliğinin en güzel örneklerini bu gün eski Kayseri evlerinin tavan göbeklerinin ortasında ve camilerde görmek mümkündür.

TAŞ İŞÇİLİĞİ

Kayseri Taş Oymacılığı sanatında yontma, oyma, kabartma, kazıma gibi çeşitli teknikler uygulanmak-

tadır. Kullanılan taş, genellikle çevredeki ocaklardan getirilen kalkerdir. Daha önemli yapıtlarda beyaz mermer kullanılır. Taş oymacılığında kullanılan süsleme öğeleri bitkisel motifler, geometrik motifler, yazı ve figürler olarak gruplanabilir. Kûfi yazı, köşeli biçimlenişle taş oyma tekniğine en elverişli yazıdır. Hayvan ve daha az olmakla birlikte insan figürlerine yalnızca Selçuklularda rastlanır. Eski Kayseri Evleri'nde taş işlemeçiliğinin en güzel örneklerini görebiliriz. Taş işçiliğinin mimarlık dışındaki en geniş uygulamalarından biri de mezar taşlarımızdır.

SOĞANLI BEZ BEBEKLERİ

Kayseri'de turistler tarafından en çok ziyaret edilen yerlerden biride Soğanlı mahallesi (köyü)'dir. UNESCO Dünya mirası listesinde bulunan kaya kiliseleri ve mağaraların

günümüz konutlarıyla iç içe olduğu, yeşillikler arasında bir açık hava müzesi konumunda olan Soğanlı Kayseri'nin Yeşilhisar ilçesine bağlı bir yerleşim yeridir. Burası M.S.

IV. Yüzyıldan itibaren Hristiyanlığın Kapadokya'daki merkezlerinden biri olması nedeniyle bu yüzden buraya çok fazla yabancı turist gelmektedir. Ancak Soğanlı'nın bunun dışında başka bir önemi daha bulunmaktadır. Soğanlı'nın simgesi haline gelen Soğanlı Bez Bebekleri ile ün yapmıştır.

Günümüzde, unutulmaya yüz tutmuş geleneksel el sanatlarımızı ve Türk süsleme sanatlarımızı yaşatmak, yok olmasını önlemek, yeni ustalar yetiştirerek gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak amacıyla, ilimiz genelinde gerek Büyükşehir Belediyesi bünyesinde kurulan KAYMEK'lerle diğer belediyelerimizde, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile Halk Eğitim Merkezlerinde her yıl çeşitli kurslar açılmakta ve açılan bu kurslar Kayseri halkı tarafından yoğun ilgi görmektedir.

Soğanlı Köyü

KAYSERİ'DE MUSİKİ

XX. yüzyılın özellikle ilk çeyreğinden sonra, Kayserili mahallî ve ulusal sanatçılarımızdan Ahmet Gazi Ayhan, Adnan Türköz, Osman Kavuncu, Zekeriya Bozdağ ve Emmi" lâkabıyla tanınan Mehmet Delihaliloğlu gibi pek çok sanatçımızın Kayseri Müsîkisinin tanıtılmasına önemli katkıları olmuştur.

Kayseri yöresinin "Erkilet Güzeli Bağlar Bozuyor", " Gesi Bağları", "Germir Bağları", Bir Of Çeksem Karşiki Dağlar Yıkılır", "Gine Yeşillendi Germir Bağları", Taşa basma İz Olur", Ağam İstanbul'u Mesken mi Tuttun" ve "Süpürgesi Yoncadan" gibi tanınmış türküleri meşhurdur. Diğer taraftan, gerek ezgisi ile gerekse sosyal olayları nesillere aktarması yolu ile Kayseri ağıtları da (Av-

şar Ağıtları) Türk Halk Edebiyatı'nda ve müziğinde önemli bir yer tutar. Dadaloğlu, Seyit Osman, Karacaoğlan, Seyrani, Aşık Hasan, Kerem, Garip gibi ozanların deyişleri yöre ezgilerinin söz kaynağını oluşturur.

Kayseri musiki hayatında bugün hâlâ Büyükşehir Belediye Konservatuvarı, Kent Korusu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Abdullah Gül Üniversitesi, Kayseri Barosu, Kayseri Eczacılar Odası ve Mali Müşavirler Odası gibi kurum ve kuruluşlarımız bünyesinde yer alan Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Türk Tasavvuf Müziği koroları özverili bir şekilde çalışmalarını sürdürmektedirler.

Ayrıca sanata ve sanatçıya önem veren Kayseri'de uluslararası boyut kazanan Altın Çınar Film festivalinin bu sene 6'ncısı gerçekleştirilecektir.

KAYSERİ EFSANELERİ

"Dağ Efsaneleri", "Kurucu Evliyalık ve Kahramanlık Efsaneleri", "Su ile İlgili Efsaneleri", Kerem ile Aslı gibi "Aşık Efsaneleri" bilinen Kayseri efsanelerindedir.

Kayseri Mutfak Kültürü ve Tarım

Kayseri'nin zengin bir mutfak kültürü vardır. Kayseri adıyla adeta özdeşleşmiş olan pastırma ve sucuğun ünü yurtdışına taşınmıştır. Nefis yemek çeşitleri arasında "manti"nin ise özel bir yeri vardır. Günlük sofraların dışında ziyafetlerde ve düğünlerde çok özel yemekler hazırlanır. Kayseri'de pastırma ve sucuğun pazara yönelik olarak yapılmasının yanında özellikle sucuk evlerde de yapılır.

Kayseri mutfağı ağırlıklı olarak unlu ve etli besinlerden oluşur. Bunlardan mantı Kayseri'nin en gözde yemeğidir. Manti, çeşitliliği ve lezzeti ile Kayseri mutfağının en belirleyici yemeklerinden sayılır. Mantının günümüzdeki bilinen çeşitleri etli mantı, yağ mantısı, prov mantısı, tepsi mantısı olarak sıralanabilir. Bunlar arasında en yaygın olanı ise etli mantıdır. Bununla beraber evlerde en çok tüketilen ve halk arasında "Aşmakarna" tabir edilen yiyecek türü kеспе çorba ve eriş-

tedir. Su böreği, kuru börek, tandır böreği ve katmer de yine ünlü diğer unlu yiyecekler arasındadır.

Güveç, Kayseri'nin en gözde yemekleri arasındadır. Güveç, et, patlıcan domates biber sarımsak gibi sebzelerden oluşan bir yemektir. Buna patates ilave edildiği de olur. Fırın ağzı, sac kavurma, pehli, sulu köfte, pirinçli köfte, saç kebab, pöç, üzüm yemeği, etli ve yumurtalı yemekler de yine Kayseri'nin geleneksel yemekleri arasındadır.

Tatlılar ise zengin bir çeşide sahiptir. Oklava baklavası, açma baklava, kamış baklava, güllü baklava, fincan ağzı, nevine, un helvası, telteli (pişmaniye), dut pekmezi, aside ve incir dolması Kayseri sofralarını süsleyen tatlılardan bazılarıdır. İçecekler arasında ise, hoşaf, gül şerbeti, gilaburu suyu öne çıkmaktadır.

KAYSERİNİN GENÇLİK İKSİRİ GİLABURU

Gilaburunun kabuk ve meyveleri farmakolojide geniş bir kullanım alanı bulmaktadır. Kabukların kaynatılmasıyla elde edilen sıvının dahili ve harici kullanım alanları vardır. Hafif astım, epilepsi nöbetleri, yüksek tansiyon, bazı kalp rahatsızlıkları, kramplar, menstrüel sancılar, kaba-kulak, doğum sonrası sancılar, uyku bozuklukları, romatizma ve bazı sinir rahatsızlıklarında dahili olarak, egzama gibi bazı cilt problemlerinde ise harici olarak kullanılmaktadır. Gilaburu suyunun böbrekte oluşan kum ve taşları eritici özelliği oldu-

ğu da bildirilmektedir. Anadolu'da safra ve karaciğer hastalıklarının tedavisinde de bu bitkiden yararlanılmaktadır. Ancak başlıca kullanım alanları kramplar ile menstrüel sancılardır. Kasın gevşemesini sağlayan bileşenin 'viopu-dial' olduğu düşünülmektedir. Gilaburunun diğer aktif bileşenleri ise hidrokinonlar, arbutin, metilarbutin, skopoletin ve skopolin gibi kumarinler ile tanenlerdir.

KAYSERİ DOĞAL ÜRÜNLER BAHÇESİ VE PAZARI

Tüm belediyelere örnek olacak ve pilot uygulama özelliği taşıyan proje, Doğal Ürünler Bahçesi ve Pazarı ile 54 aileye istihdam sağlayan Kayseri Büyükşehir Belediyesi, şimdiye kadar şehrin 5 ayrı lokasyonunda 1787 hobi bahçesi kurarak Kayserili vatandaşların doğayla temas etmesine de olanak sağlamıştır.

KAYSERİ'DE İYİ TARIM UYGULAMALARI EĞİTİM ÇALIŞMALARI

İl-İlçe Müdürlüğümüzde görevli Teknik elemanlarımıza yönelik yapılan hizmet içi eğitimde 35 personelimize eğitimler verilmiş ve İTU Biriminde görevlendirilmişlerdir. Ülke genelinde işletme başına yapılan Gıda Denetimlerinde ilimiz birinci sırada yer almaktadır. Hedefimiz gıda denetimlerindeki bu tecrübemizi İTU ürünlerinin denetiminde de göstererek tüketicilerimize verdiğimiz hizmet kalitesini artırmak ve devam ettirmektir.

KAYSERİ'YE AİT TESCİLLİ 10 COĞRAFİ İŞARET MEVCUTTUR

Kayseri Mantısı, Develi Cıvıklısı, Kayseri Pastırması, Kayseri Sucuğu, Yamula Patlıcanı, Yahyalı El Halısı, Bünyan El Halısı, Soğanlı Bebeği, Tomarza Kabak Çekirdeği ve İncesu Karaevrek Üzümü.

Coğrafi İşaret Başvurusu Yapılan; Akkışla ve Bünyan Gilaburu Salamurası, Erkilet Kedi Bacağı (cevizli pekmez sucuğu) Coğrafi işaret başvurusu yapılmış olup tescili beklenmektedir.

Kültür Hayatında Kayseri'li Ünlülerden Bir Kaç İsim

MİMARŞİNAN

Osmanlı Devleti'nin en büyük mimarıdır. Kayseri'nin Ağırnas Köyünde doğdu. Mimarbaşılığı döneminde 84 cami, 52 mescid, 57 medrese, 7 darul-kurra, 22 türbe, 17 imaret, 3 darüşşifa, 5 su kemeri, 8 köprü, 20 kervansaray, 35 saray, 8 mahzen ve 47 hamam olmak üzere toplam 365 eser yapmıştır. İlimizde her yıl Mimar KOCASİNAN için anma töreni yapılmaktadır.

SEYYİD BURHANEDDİN MUHAKKİK-I TİRMİZİ

Mevlana Celaleddin-i Rumi'nin hocası ve türbesi Kayseri'de bulunan büyük bir velidir. Kayseri'nin manevi mimarlarından, büyük mutasavvıf Seyyid Burhaneddin zahir ve batın ilimlerinde devrinin büyük bir üstadı olarak kabul edilir.

SOMUNCU BABA

Kayseri'nin Akçakakaya köyünde doğdu. Fırınına merkebiyle dağdan odun getirir onunla ekmeği pişirirdi. Bursa Ulu Caminin inşaatı sırasında çalışan işçilerin ekmeği ihtiyacını temin etmiş ve bu caminin açılış hutbesini okumuştur. "Hakiki" mahlasıyla söylediği deyişleri ve ilahileri de olan Somuncu Baba'nın Şerhi Hadis-i Erbain, Risale-tü'z Zikr, Silahül Müridin isimlerinde eserleri de bulunmaktadır.

SAAT KULESİ

II. Abdülhamit'in emri ve Kayseri Mutasarrıfı Haydar Bey'in desteği ile 1906 yılında Tavlusunlu Salih Usta'ya yaptırılmıştır. Yanında bulunan dikdörtgen mekân ise saat odası olarak inşa edilmiştir. 15 metre yüksekliğindeki kuleye helezon merdivenlerle çıkılmaktadır. Milli Mücadele döneminde Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Kayseri Şubesi olarak kullanılmıştır. Kuleyi kapatan sivri piramidal külah kısmında dikdörtgen bir açıklık ve bunun içinde saat çanı bulunmaktadır. Kesme taştan inşa edilen yapı, enine düzenlenmiş silmelerle üç bölüme ayrılmıştır. Üst bölümün her cephesinde saat için düzenlenmiş dairesel açıklıklar bulunmaktadır.

HUNAT HATUN KÜLLİYESİ

Külliyeye, I. Alâeddin Keykubat'ın zevcesi ve II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in annesi Mahperi Hatun (Huand) tarafından 1238 yılında yaptırılmıştır.

Cami, medrese, kümbet ve hamamdan oluşan Hunat Hatun Külliyesi, Selçuklu mimarisi şaheserlerinden biridir. Selçuklu mimari geleneğine bağlı kalınarak minaresiz ve ortası açık şekilde inşa edilmiştir. Sonradan II. Abdülhamit döneminde yapılan orta kubbesi ile iki kubbeli olan caminin yine sonradan açılan kuzey kapısı ile birlikte toplam üç kapısı bulunmaktadır. Kare planlı üstü açık bir avlunun etrafına sıralanmış talebe odaları ve doğuda ana eyvandan oluşan medresede, 1751 yılında Hacı Halil Efendi tarafından bir kütüphane kurulmuş, medrese eğitimi 1917 senesinde son bulunca, buradaki 433 adet kitap Raşid Efendi Kütüphanesi'ne taşınmıştır.

Kümbetin içindeki en büyük sanduka Hunat Hatun'a, diğeri ise Sultan Gıyaseddin Keyhüsrev'in kızı Selçuklu Hatun'a aittir. Üçüncünün de hanedandan bir hanıma ait olduğu düşünülmektedir. Medrese kısmının içerisinden girilen kümbette Hunat Hatun'un sandukası ziyaret edilebilmektedir.

Saat Kulesi

Hunat Hatun Külliyesi

KURŞUNLU CAMİ

Memleketi Kayseri olan Mimar Sinan'ın 1573 yılında inşa ettirdiği ve asıl adı Hacı Ahmet Paşa Camisi olan bu cami, merkezî kubbesinin kurşunla kaplı olmasından dolayı "Kurşunlu Cami" adını almıştır. Cami, şehirde 12 eser yapan Mimar Sinan'ın Kayseri'de Kurşunlu Cami ve Şadırvanı günümüze ulaşmış tek eseri olma özelliğini taşımaktadır. İç süslemeleri, minberi ve avluda sekiz sütuna basan sivri kemerlerin taşıdığı kubbeli şadırvanı ile dikkat çekmektedir. Klasik Osmanlı dönemi mimari eseri olan Kurşunlu Cami, kalem nakışları ve süslemeleri bakımından Kayseri'nin en güzel camilerinden biridir. Caminin düzgün kesme taştan inşa edilen son cemaat yeri, Mimar Sinan'ın İstanbul Üsküdar'daki Mihrimah, Atik Valide ve Eminönü Rüstem Paşa camilerinde olduğu gibi çift revaklıdır.

DÖNER KÜMBET

Prens Şah Cihat Hatun adına yapılan kümbetin 14. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlendiği tahmin edilmektedir. Figüratif, geometrik, bitkisel ve mukarnaslı taş süslemeleri Türk sanatının ihtişamını yansıtmaktadır. Kitabesinde "Bu türbe Allah'ın rıza-

sını kazanmış olan mutlu Şah Cihan Hatun'a aittir" yazmaktadır. Kesme taştan on iki köşeli olarak inşa edilen kümbetin üzeri dıştan konik külahla, içten ise silindirik mekân üzerine kubbe ile örtülüdür.

VEZİRHAN

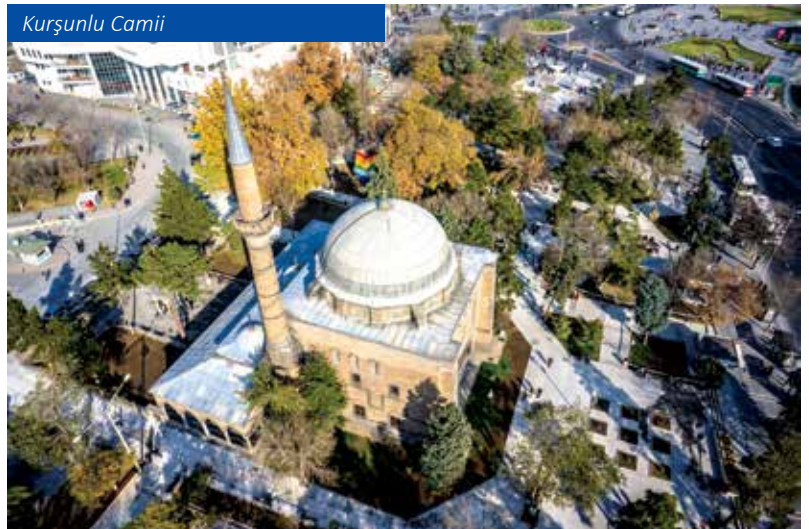
Yapının Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın Nevşehir'deki külliyesine gelir getirmek amacıyla 18. yüzyılın ilk yarısında yapılmış olduğu kabul edilmektedir. Kaynaklarda çarşıda sadece kuyumcu, abacı, kumaşçı, çuhacı gibi itibarlı mesleklerin faaliyeti gösterdiği belirtilmektedir.

Hana giriş doğu cepheden, Kapalı Çarşı'nın bir bölümünü oluşturan Urgancılar Çarşısı'nın girişinin hemen yanından sağlanmıştır. Bugün hala iş hanı olarak kullanılmaktadır. Vezirhan, iki katlı ve üç avlulu olarak kesme taş malzemeden inşa edilmiştir. Üst katlara revakların altında bulunan iki ayrı merdivenle çıkılmaktadır.

AHİ EVRAN ZAVİYESİ

Zaviye, 13. yüzyılın ikinci çeyreğinde inşa edilmiştir. Avlusuna açılan dört eyvanlı plan şemasıyla, Orta Asya'dan beri uygulanan merke-

Kurşunlu Camii

zi mekân düzenine uymakta ve bu şemadaki zaviyelerin ilk örneklerinden biri olması bakımından önem taşımaktadır. Yapının beden duvarları, kapı ve pencere söveleri ve kemerler gibi mimari detayları düzgün yonu taşından, orta avlunun üstündeki kubbeye geçiş elemanları ise tuğladan yapılmıştır. Yapı, Türkiye'nin ilk esnaf müzesidir. Türkiye'nin ilk esnaf müzesi olan Ahi Evran Zaviyesi'nde, Ahi Evran'a ait deri terbiye taşı ve diğer mahalli eşyalar sergilenmektedir.

KAYSERİ MAHALLESİ

Kayseri kültürünü en iyi şekilde yansıtan tarihi Kayseri evlerinin bulun-

duğu Kayseri Mahallesi, bakkalın, berberin, fırının, aktarın ve diğer esnaf grubunun yeniden canlandırıldığı ve eski Kayseri adetlerinin görülebileceği mekânlardan oluşmaktadır. Mahallede yer alan konaklarda Kayseri musikileri, Kayseri yemekleri, sanat eserleri ve gelenekleri yaşatılmaya devam etmektedir. 88 dönüm arazi üzerinde kurulu olan Kayseri Mahallesi, eski Kayseri mahallelerinin ruhunu geleceğe aktarmaktadır.

YERALTI ÇARŞISI

Kayseri Cumhuriyet Meydanının altında yer alan devasa Yeraltı Çarşısı başta giyim, ayakkabı, sarraf, elektronik eşya, hediyelik eşya ve

cep telefonu gibi küçük çaplı mağazalardan oluşur. İçinde kaybolunması mümkün olan çarşının 4 kapısı vardır. Vilayet kapısı çarşının doğu tarafındadır Valiliğin önüne çıkar. Medrese kapısı çarşının kuzey tarafındadır ve Sahabiye Medresesine çıkar. Bir diğeri çarşının batısında bulunan park kapısıdır, Meydan parkına çıkar. Çarşının güney tarafında bulunan kapı ise Bürüngüz Cami ile kale surları arasında kalan alana açılır. Kapıların tamamında yürüyen merdiven mevcuttur. Son yıllarda yapılan düzenlemelerle çarşı kapıları modern bir hale getirilmiştir. Çarşının bir diğer özelliği de yayalara ulaşım açısından sağladığı kolaylıktır.

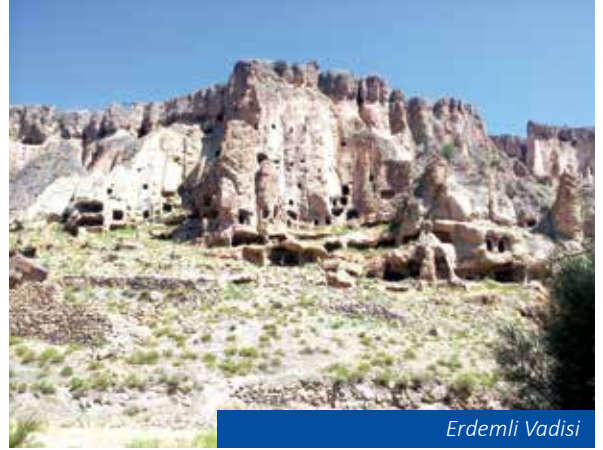
KAYSERİ'DE TURİZM

miz kongre turizminin gelişmesine katkı sağlayacaktır. Bakanlığımızdan turizm işletme belgeli 2 lokanta, 1, kafeterya, 1 günübirlik tesis ve 1'de temalı park bulunmaktadır. İlimizdeki seyahat acentesi sayısı 91'dir.

Kayseri doğal güzellikleri, tarihi eserleri ve kültürel değerleriyle her geçen gün gelişen bir şehrimizdir. İlimizde önemi son yıllarda anlaşılan turizm sektöründe hissedilebilir bir yatırım gelişmeye başlamış; ihtiyaç duyulan konaklama, yeme-içme gibi turistik tesis sayısı ve yatak kapasitesi büyük ölçüde artmış, buna paralel olarak seyahat acentesi sayısında da artış gerçekleşmiştir.

Şu anda Kayseri'de, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan Turizm İşletme Belgeli toplam 23 otel 3732 yatak kapasitesi ile hizmet vermekte olup; yatırım belgeli 621 yatak kapasiteli 3 otelin inşaatı da devam etmektedir. Yatırım belgeli otellerin işletmeye açılmasıyla ilimizdeki Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan belgeli otel sayısı 26'ya, yatak kapasitesi ise, 4353'e ulaşacak, ihtiyaç duyulan yatak kapasitesi artacak ve dolayısıyla da İli-

Kültür Turizmi için ilimize gelenler şehir merkezindeki müzeleri, Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerine ait eserlerin yanı sıra, Soğanlı Örenyeri, Kültepe, Sultanhanı, Karatay Kervansarayı, Sarioğlan İlçesindeki Şahruk Köprüsü, Tuzla Gölü ve Ulu Camiyi, İncesu İlçesindeki Kara Mustafa Paşa Külliyesini, Ağırnas'ta bulunan Mimar Sinan'ın doğduğu evi, yer altı şehri, bezirhaneyi, kiliseyi, Gesi yöresinde bulunan kuş evlerini (güvercinlikleri) gezmektedirler.

Erdemli Vadisi

Doğa turizmine ilgi duyanlar Kapuzbaşı Şelallerine, Sultan Sazlığına ve Erciyes Dağı'na yönelmektedir.

Zeynel Abidin Türbesi, Mevlana'nın Hocası Seyyid Burhaneddin Türbesi, Pınarbaşı ilçesinde bulunan Melikgazi Türbesi, gerek halkımız gerekse diğer İslam ülkesi insanları tarafından ziyaret edilmektedir. İl merkezinde bulunan Surp Kirkor Losovoriç Kilisesi, Surp Astuadzadzin(Meryem Ana) Kilisesi, Ağırnas'ta bulunan Agias ve Anagiri Kiliseleri, Talas ilçesinde bulunan Talas Rum Kilisesi, Yeşilhisar Soğanlı Kaya Kiliseleri, Hıristiyan Dinine mensup turistler tarafından ziyaret edilmektedir. Bu da göstermektedir ki, ilimiz inanç

turizmine de ev sahipliği yapar bir konumdadır.

İlimizde örenyeri olarak "Kültepe ve Soğanlı" bilinmektedir. Oysa ki, Erdemli Vadisi, Keşlik Yöresi yeterince bilinmemektedir. Özellikle Erdemli Vadisinin turizme kazandırılması çalışmaları, Kültür ve Turizm Bakanlığı uzmanları ve Erciyes Üniversitesi uzmanlarıyla ortaklaşa devam etmektedir. Söz konusu vadide bulunan kaya yerleşim yerleri kilise ve manastırların yüzey araştırma çalışmaları yaz aylarında devam etmekte olup; çalışma sonucu yapılacak çevre düzenlemesi ile vadinin turizme kazandırılması düşünülmektedir.

Yer altı şehri, kilisesi, camisi, Kültür ve Turizm Bakanlığınca sağlıklılaştırılmış sokakları, konakları ve tabii güzellikleri ile önemli bir turizm potansiyeline sahip olan Talas ilçesinde yamaç paraşütünün yılın sekiz ayında yapılabilmesi için tanıtım faaliyetleri ve proje çalışmaları devam etmektedir.

ERCİYES DAĞI

İlin en önemli ve en yüksek dağı 3.916 metre yüksekliğindeki Erciyes Dağıdır. Erciyes Dağı, göğsünde ve eteklerinde birçok tali volkan tepelerinin bulunduğu sönmüş bir küme volkanidir.

Dağcılık sporu ve kış turizmi açısından önemli bir yeri vardır. Kayseri Büyükşehir Belediyesinin hayata geçirdiği Erciyes Master Planı kapsamında uluslararası standartlara kavuşan Erciyes Kayak Merkezi, Kapadokya bölgesine yakınlığı, ulaşım kolaylığı, pist uzunluğu, mekanik tesisleri, profesyonel yönetim anlayışı ve uygun fiyat politikasıyla her geçen gün daha çok ilgi çeken Erciyes Dağı, kayak severlere sunduğu imkanların yanı sıra bol oksijenli dağ havasında tatil yapmak isteyenlerin de gözdesi oluyor. Modern liftleri ve son teknoloji teleferik sistemiyle yaklaşık 25 kilometrekarelik alana yayılan kayak

Sultan Sazlığı / Pelikanlar

Sultan Sazlığı

merkezi, 21 bin 300 metre uzunluğunda ve saatteki taşıma kapasitesi 25 bin 500 kişi olan 2'si gondol 18 mekanik tesis ağı ile misafirlerine çok farklı noktalarda kayak yapma imkanı sunuyor. Erciyes Kayak Merkezi, aralarında zincir otellerin de bulunduğu 10 adet konaklama tesisiyle yaklaşık bin 500 kişi ağırlayabiliyor. 2023 itibarıyla 18 adet yeni otelin tamamlanması ile yatak kapasitesi 6.000 kişi/gün olacaktır.

KAPUZBAŞI ŞELELELERİ

Yahyalı İlçesi sınırları içerisinde yer alan Kapuzbaşı Şelaleleri Doğal Sit Alanı; eşsiz bir güzelliğe sahip olup rakımı 730 metredir. Şelalelerin beşi

doğuda, ikisi güneyde olmak üzere yedi şelaleden oluşmaktadır. Aladağ zirvelerinde bulunan kar ve buzulların erimesiyle beslenen, yaz-kış suları hiç kesilmeyen Şelalelerden doğudaki 3 şelale Takım Şelale adını alırlar ve yükseklikleriyle tanınırlar.

SULTAN SAZLIĞI

Yeşilhisar ve Develi İlçeleri arasında yer alan Sultan Sazlığı, Osmanlı Sultanlarından IV. Murat 1636'da Revan Seferi'ne giderken, Yeşilhisar'da konaklamış ve otağını şimdiki Köşk Pınarı'nın bulunduğu yere kurdu muştur. Ordu, 3 aydan fazla bir süre burada kalmış ve levazımat taşıyan hayvanların yiyeceklerini temin için

Yay Gölü içinden bir yol açılarak, sazlığa geçiş sağlanmış. Sultan Ordusu'na hizmet vermesinden dolayı o tarihten itibaren sazlığın ismi; "Sultan Sazlığı" olarak kalmıştır. 301 kuş türünün bulunduğu Sultan sazlığı aynı zamanda Milli Park, Sulak alan ve çok hassas bir bölgedir. Eşsiz ve panoramik bir manzarası bulunan Sultan Sazlığı kesinlikle görülmesi gereken bir Doğal Sit alanıdır.

HACER ORMANI

Yahyalı İlçesine yaklaşık 80 km uzaklıkta bulunan Hacer Ormanları 18 bin hektar alanı kapsamakta ve Yahyalı Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı ormanlardır. Orta Toroslar üzerinde bulunan Demirkazık Dağının güney ve doğuya uzanan kolları üzerinde yer alan bu ormanlar, Zamanlı Irmağı istikametine uzanan 600-2.000 m rakımlarında sürekli kar mıntıkası halindedir.

YEDİGÖLLER

Yedi Göller adı ile bilinen mevkide irili ufaklı yedi göl bulunmaktadır. Yahyalıya 80 km uzaklıkta bulunan bu göllerin en büyüğü Direk Gölüdür. 3.150 m rakımda yer alan göllerin derinliği bilinmemekle beraber, bu göller kar ve buzul suları ile beslenmektedir. Yedi Göllerden 10 km do-

Kapuzbaşı Şelalesi

Yedi Göller

ğuda bulunan Soğukpınar ise 1.700 m rakıma sahiptir. Buradaki ormanlık alan ise 687 ha civarındadır.

ANADOLU HARİKALAR DİYARI

180 dönüm arazi üzerine kurulu olan Anadolu Harikalar Diyarı Hayvanat Bahçesi şuan için 2500'e yakın hayvana ev sahipliği yapmaktadır.

Anadolu Harikalar Diyarı Buz Pateni Pisti Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından hizmete açılmış olup Toplam 10.000 metrekare alan üzerine inşa edilen tesiste, 450 metrekarelik doğal pistin yanı sıra modern bir kafeterya, çocuk oyun alanları, idari birimler ve seyir tribünü mevcuttur.

Anadolu Harikalar Diyarı Sukayparkı Kayseri Büyükşehir Belediye-

yesi tarafından hizmete açılmıştır. 100.000 metrekare alan üzerine inşa tesiste; 65.000 ton su tutma kapasitesine sahip, 180 cm derinliği olan ve 33.000 metrekarede konuşlandırılmış yapay göletin yanı sıra, eğitim havuzu, kafeterya ve gölet ortasında oluşturulmuş 4000 metrekare alana sahip ada mevcuttur. Gölet üzerinde konuşlandırılmış 520 m. uzunluğa sahip mekanik tesis marifeti ile sporseverler değişik formlarda su kayağı yapma imkanı bulmakta, sahilden tünel aracılığı ile ulaşılan bir ada bulunmaktadır. Gölet etrafında oluşturulan 830 m. uzunluğa sahip tartan pist üzerinde, göl manzaralı spor yapabilmek imkanı bulabilen vatandaşlarımız, yorgunluklarını sahildeki kafelerde dinlenerek atabilmektedirler.

Hacer Ormanları

Anadolu Harikalar Diyarı Yerleşkesi

